

de Grote Klere quiz

Welkom Quizmaster!

...bij de Grote Klere Quiz.

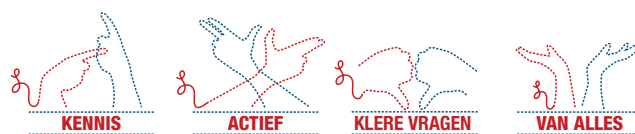
Wat leuk dat je voor ons spel hebt gekozen!
Vanavond ben je quizmaster op je eigen feestje. Je speelt zelf niet mee, maar hebt met deze set kaarten ongetwijfeld een hele leuke avond. En dat niet alleen, ook eentje die ergens over gaat: eerlijke kleding. Wie wil dat nou niet?

Benodigheden voor het spel:

- Drie knijpers.
- Pen en schrijfpapier voor alle deelnemers.
- Wat vellen (gebruikte) A4-tjes, een potlood, liniaal en schaar.
- Een kledingstuk per deelnemer: iedereen neemt een jurkje, trui, broek of shirt mee dat zij/hij nooit meer draagt en met anderen wil ruilen. Het is nog leuker als iedereen meerdere kleren mee neemt; in dat geval kiest ieder een stuk, en gaat de rest naar de 'bank' (de quizmaster). Steeds als je dan mag ruilen, ruil je of met een ander, of met de bank.
- Zijn er evenveel kledingstukken als spelers, dan ruil je altijd van elkaar.

De quiz is verdeeld in vier categorieën:

Deze categorieën vind je door de hele quiz: binnen **ACTIEF** heb je bijvoorbeeld de 'Kleding-carroussel' als terugkerend thema. De info-tips onderaan de kaartjes geven je extra weetjes om aan de spelers te vertellen.

Heel veel plezier met jullie spelavond en maak er een spetterende quiz van!

Regels:

Het wordt natuurlijk een gezellig avond, maar er zijn ook regels: Er mag niet geklaagd worden. Immers, in een echte sweatshop krijgt een werknemer ook niet de kans om gehoord te worden. Bij overtreding mag degene rechts van de klager een knijper aanbrengen op de overtreder. Als alle drie de knijpers in gebruik zijn, mag de rechter persoon een knijper naar keuze verwijderen, en aanbrengen op de overtreder.

Info: In veel kledingfabrieken word je gestraft als je klaagt of je mening geeft. Rumana (23) uit Bangladesh maakt kleding voor Nederlandse winkels, en ze hield een half jaar lang een weblog bij waar ze o.a hierover vertelde: kijk eens op www.sweatsoap.nl

Kleding-carroussel.

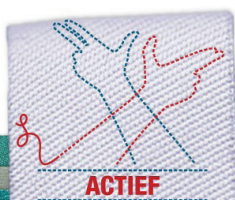
We beginnen! Iedere deelnemer laat haar of zijn kledingstuk(ken) zien aan de anderen. Vandaag wordt er gespeeld om 'oude' kleding: mijn vod is jouw vintage! Probeer gedurende de quiz je favoriete kledingstuk te bemachtigen. Veel succes!

Kleding-carroussel.

In welk kledingstuk zitten de meeste stiksels?
Degene met de meeste naden, versiersels en zomen mag ruilen (de quizmaster beslist).

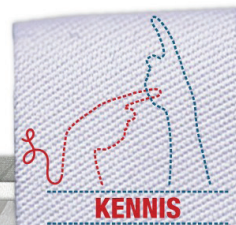
Info: Kleding wordt echt met de hand gemaakt, door kledingarbeiders met vliemensvlugge vingers achter de naaimachine.

Uit welke landen komt onze kleding vooral?

Bij de kennisvragen schrijven de deelnemers hun antwoord op. De quizmaster bepaalt hoeveel tijd ze daarvoor hebben en wie na voorlezen het beste antwoord heeft gegeven.

Antwoord: China, India en Bangladesh.
In 2008 voerden we voor 6,7 miljard euro aan kleding in.

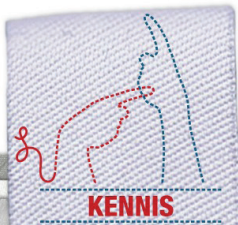

9

**Hoe lang is een chinees...
...gemiddeld bezig met het in elkaar naaien
van een spijkerbroek?**

Antwoord: Dat weten we eigenlijk niet exact, dat hangt van veel factoren af (hoe ingewikkeld het patroon is of hoe goed de machines). Maar kort zal het zijn, dus degene met de snelste tijd wint.

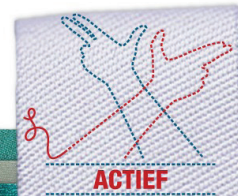

SMS.

10

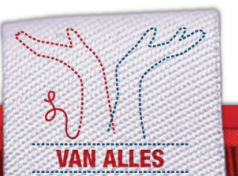
Pak allemaal je telefoon en SMS iemand uit je Contacten het volgende bericht:

“Hee, wat heb je aan?”

11

12 UUR WERKEN PER DAG

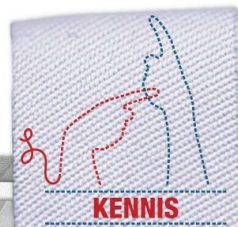

12

Hoeveel uur werkt een naaister in een Aziatische kledingfabriek gemiddeld over per week?

Antwoord: Ze heeft een werkweek van 60-90 uur, dus zo'n 30 overuren: bijna een dubbele fulltime baan in Nederland.

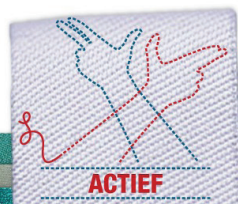
Kleding-carroussel.

13

Iedereen met een rood kledingstuk mag zijn kleding naar keuze ruilen met een andere deelnemer. (Heeft niemand rood? Dan de lievelingskleur van de quizmaster).

Info: In veel kledingfabrieken worden giftige verfstoffen gebruikt, die heel slecht zijn voor de gezondheid en het milieu. Soms hebben hele rivieren de kleur van de nieuwste mode, omdat de afvalstoffen er rechtstreeks in worden geloosd...

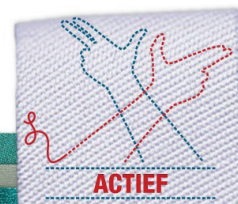
Kleding-carroussel.

14

Van wat voor materiaal is je kledingstuk gemaakt? Iedereen met een polyester kledingstuk krijgt een knijper op haar/zijn neus, iedereen met een katoenen kledingstuk moet haar/zijn drankje afgeven. Biologisch of fair-trade katoen? Je mag een keer extra ruilen!

Info: Bij het verwerken van polyester (meestal op oliebasis) komen veel giftige stoffen vrij, en bij het produceren van katoen wordt veel water gebruikt.

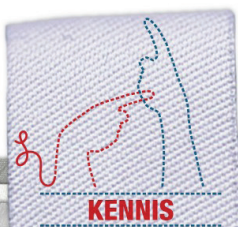

15

Hoeveel chemicaliën zijn er ongeveer gebruikt voor de kleding die je nu draagt? En hoeveel liter water?

Antwoord: Voor een spijkerbroek en shirt ongeveer een halve kilo en 10.000 liter.

Kleding-carroussel.

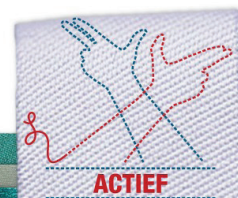

16

“Ongelijke behandeling...”

De quizmaster wijst onder het mom van ongelijke behandeling zelf iemand aan die haar/zijn kledingstuk moet ruilen.

Info: Kledingarbeiders hebben niet dezelfde rechten als wij, en worden vaak ongelijk behandeld. Zo krijgen vrouwen vaak minder betaald dan mannen voor hetzelfde werk, en moeten ze langere dagen maken.

Tijd voor een drankje.

17

Bekijk het label van je kledingstuk. Waar is het gemaakt?

Bepaal met z'n allen welke deelnemer het kledingstuk heeft dat onder de slechtste arbeidsomstandigheden is gemaakt. Bespreek onder andere wat je weet van de economie van het land, de mensenrechten, hoeveel werk het was om het te maken, hoe goed de kwaliteit van de stof is en hoeveel gif ervoor gebruikt is.

De quizmaster bepaalt wie verliest en dus drankjes voor de rest van de deelnemers gaat halen.

Kleding-carroussel.

18

Iedereen met sportsokken aan mag zijn kledingstuk ruilen naar keuze. Niemand sportsokken? Dan iedereen met een kledingstuk dat in China is gemaakt.

Info: In China is het voor kledingarbeiders helemaal moeilijk om voor hun rechten op te komen. Onafhankelijke vakbonden zijn er verboden, dus is het lastig om samen sterk te staan.

SMS vervolg.

19

SMS allemaal aan de persoon die je eerder een bericht stuurde:

Op www.schonekieren.nl kun je meer informatie vinden over hoe de kleding die je draagt gemaakt is – neem eens een kijkje!

Time-out.

20

Doe je ogen dicht. Sta even stil bij de kleding die jij nu zelf draagt. Hoe zou het gemaakt zijn? Door wie? Wat voor leven heeft die persoon? Hoe anders of hetzelfde is dat in vergelijking met het jouwe? Hoe belangrijk is kleding voor je? Kun je zonder? Zou je iets kunnen of willen doen om het leven van degene die je kleding naait beter te maken?

Kleding-carroussel.

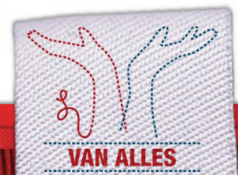

21

Iedere deelnemer geeft zijn of haar kledingstuk door, met de klok mee.

22

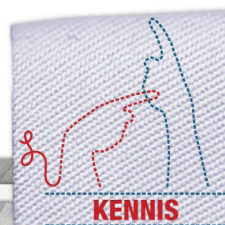

Hoe lang moet een kledingarbeidster in Bangladesh gemiddeld werken om evenveel te verdienen als een verkoopster in een Nederlandse kledingwinkel in een maand?

23

Antwoord: Minstens 12 jaar.

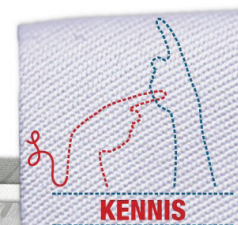

Wat is een leefbaar loon?

24

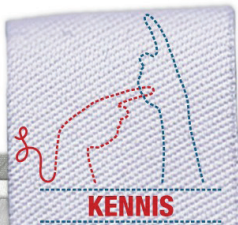
Antwoord: Een loon dat genoeg is voor schoon water, voedsel, onderdak, kleding, onderwijs, gezondheidszorg en vervoer en daarnaast ook ruimte biedt voor een beetje vrij besteedbaar inkomen (om bijvoorbeeld te sparen). Het is een van de rechten uit de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

Hoeveel verdienen grote bedrijven gemiddeld per jaar aan een sweatshopwerker?

25

Antwoord: Per jaar ongeveer 13.000 dollar per persoon (cijfers van 2005, maar veel lager zal het niet zijn geworden inmiddels), dat is zo'n 32 miljard dollar in totaal. Ze geven 25 keer meer uit aan adverteren dan aan lonen voor de arbeiders.

Goed verdienen.

26

Schat in wat een arbeider in Bangladesh verdient aan een T-shirt dat hier in de winkel 25 euro kost. Iedere deelnemer legt zijn schatting op tafel. Wie er het dichtst bij zit mag een knipjer naar keuze plaatsen.

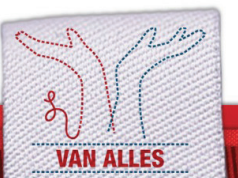
Antwoord: Ongeveer 58 cent. Tussen de 2,5 en 5% van de verkoopprijs gaat naar degene die hem maakt, de rest gaat naar winst, reclame, stofinkoop, transport. Extra optie: Als groep kan besloten worden om het totale bedrag dat op tafel ligt (eventueel te vermenigvuldigen en) te doneren aan de Schone Kleren Campagne via info@schonekleren.nl. Donateurs zijn enorm belangrijk om ons werk te kunnen doen.

Je kunt je via de website opgeven als donateur, dan krijg je twee keer per jaar ons blad 'Goed Goed nieuws' en eeuwige roem en zijn we je heel dankbaar.

“Plaspauze!”

27

Kleding-carroussel.

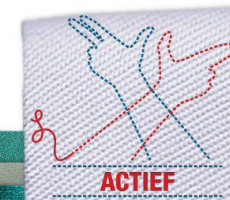
28

Welke maat heeft het kledingstuk dat je in je hand hebt? Tijd om verplicht te ruilen. XL ruilt met S en M met L. Als de maat in het kledingstuk ontbreekt, ga dan uit van het label in je ondergoed. Bij dezelfde maten bepaalt de quizmaster wie de grootste en kleinste maat heeft en dus moeten wisselen. Welke maat heeft het kledingstuk? Tijd om verplicht te ruilen:

XL kledingstukken met S.

L kledingstukken met M.

Info: De meeste kledingarbeiders maken kleren die voor henzelf veel te groot zijn. In de film China Blue kun je daar hilarische voorbeelden van zien – sowieso een echte filmtip!

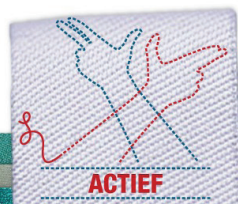

SMS vervolg.

29

SMS allemaal aan weer diezelfde persoon:

Je kunt op die site ook zien wat jij kunt doen voor eerlijke kleren: www.schonekleren.nl/doe-mee. Ga ook voor goed goed (ik speel nu bijv. hun Grote Klere Quiz)!

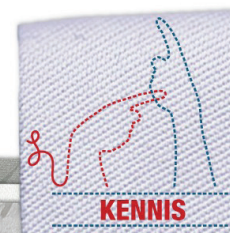

Hoeveel arbeiders werken er wereldwijd in de kledingindustrie?

30

Antwoord: Ongeveer 30 tot 40 miljoen.

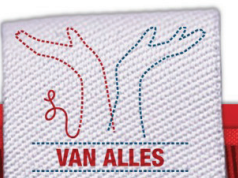
Dingen doen.

31

Bedenk zoveel mogelijk dingen die je zelf kan doen voor schone kleren. Het beste idee volgens de quizmaster wint en mag kleding ruilen.

Info: Op de website www.schonekleren.nl/doe-mee kun je SMS-en om kledingarbeiders direct te helpen, vragenkaarten downloaden om in de winkel je stem te laten horen als je aan het shoppen bent (ze moeten weten dat hun klanten schone kleren willen!), meedoen met campagnes, donateur worden en nog veel meer.

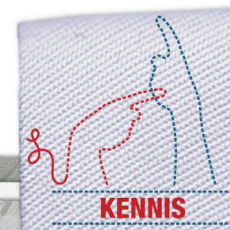
Komen er echt goede ideeën uit deze opdracht? Mail ze naar info@schonekleren.nl – we horen ze graag!

Hoeveel procent van de mensen die onze kleren maken is vrouw?

32

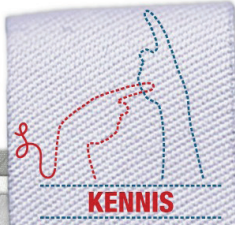
Antwoord: Ongeveer 85%. Ze verdienen meestal minder dan mannen voor hetzelfde werk, en moeten meer uren maken – en daarnaast vaak het gezin runnen.

Wat is de gemiddelde leeftijd van een kledingarbeidster?

33

Antwoord: Tussen de 16 en 28 jaar. Kinderarbeid komt gelukkig niet zo veel meer voor in de kledingindustrie: te weinig loon en teveel overuren zijn de grootste problemen.

Maak je eigen Sweatshop. (1 van 3)

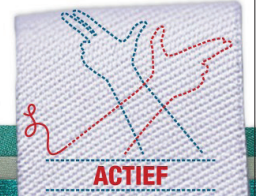
34

Bij deze activiteit ervaar je hoe het is om in een sweatshop te werken. Maak binnen 10 minuten zo veel mogelijk T-shirts. Het groepje met de meeste shirts wint en mag ruilen. De quizmaster is de chef. De chef zorgt ervoor dat er binnen de tijd zo snel en zo veel mogelijk T-shirts op de aangewezen manier worden gemaakt.

De chef controleert eerst of alle materialen aanwezig zijn:

- Stapel A4'tjes (verschillende kleuren, liefst hergebruikt natuurlijk)
- Een potlood, een liniaal, een schaar

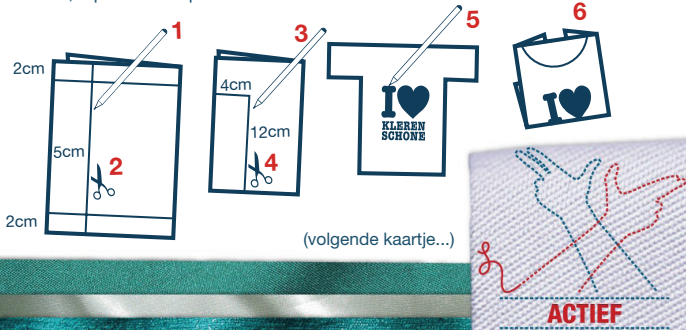
(volgende kaartje...)

Maak je eigen Sweatshop. (2 van 3)

35

Maak twee groepjes. Verdeel de taken (zie hieronder) onder de deelnemers. Het liefst heeft iedereen één taak, maar dan moet je met veel mensen zijn. Geef anders elke deelnemer in het groepje één soort activiteit, dus 1 persoon tekent, 1 persoon knipt en 1 iemand vouwt de shirts.

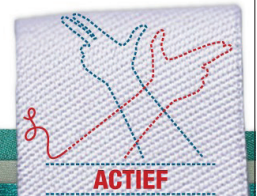
(volgende kaartje...)

Maak je eigen Sweatshop. (3 van 3)

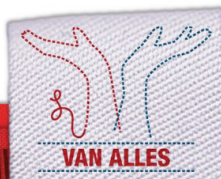
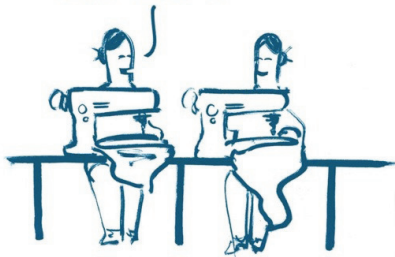
36

1. Vouw een A4 dubbel. Teken op 2 centimeter van zowel de boven- als onderkant een lijn. Teken op 5 centimeter afstand aan de linkerkant van het papier een lijn (niet aan de kant van de vouw).
2. Knip de gemarkeerde stukken af.
3. Teken een rechthoek van 4 centimeter breed en 12 centimeter hoog in de linker benedenhoek van het papier, niet aan de kant van de vouw.
4. Knip de rechthoek uit. Ontvouw het papier zodat je een T-shirt krijgt. Teken een hals en de slogan 'I ♥ Schone Kleren' op het T-shirt.
5. Draai het T-shirt om en vouw de zijkanten om. Vouw het T-shirt dubbel. Laat de chef het T-shirt controleren.

Is het T-shirt goedgekeurd? Dan is het af – succes!

KEN JE DIE MOP VAN DAT MEISJE DIE OM ZES UUR NAAR HUIS MOCHT?

Waar koop je schone kleren?

37

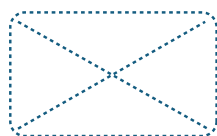
Antwoord: Dat is helaas best een ingewikkelde vraag, waar geen heel kort antwoord op is. Bij grote merken vind je ze (nog) niet, maar er zijn wel merken die er serieus werk van maken en dus goed op weg zijn. Dat zijn bijvoorbeeld merken die bij iets dat de Fair Wear Foundation heet zijn aangesloten – op dit moment bijvoorbeeld Gsus, J.C. Rags en Filippa K.

Op onze website kun je hier veel meer over lezen en via onze e-mail-nieuwsbrief houden we je op de hoogte van wie schonere en niet zo schone kleren verkoopt.

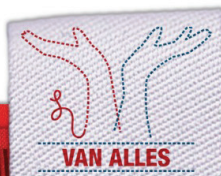
Op de hoogte blijven.

39

Iedereen die zich op de e-maillijst van de SKC wil zetten mag nog een keer ruilen. Geen computer in de buurt? De quizmaster maakt een lijstje en voert de namen en mailadressen later in op www.schonekleren.nl/doe-mee.

Extra bonus als je Facebook, Hyves of Twitter hebt en vriend wordt van de SKC of ons volgt: je mag een knijper aanbrengen bij degene(n) die dat niet doet.

Het werk is af!

40

De wedstrijd zit erop. Zoals na elke voetbalwedstrijd shirts worden geruild mag iedereen nog eenmaal vriendschappelijk van kledingstuk wisselen. Verdeel ook de overgebleven stapel als jullie meerdere kledingstukken hadden meegenomen. Vergeet niet een teamfoto te maken! De foto met alle deelnemers en hun nieuwe kledingstuk kan je mailen naar info@schonekleren.nl.

Als je de foto mailt krijg je als quizmaster een schoon en eerlijk gemaakt T-shirt van ons cadeau! Vergeet dus niet je maat en adresgegevens te vermelden. Schrijf er als je wil een klein stukje bij met je ervaringen, en we plaatsen het geheel op onze site – kan iedereen zien dat jullie gaan voor eerlijke kleding!

Bedankt en we hopen dat jullie een leuke avond hebben gehad.

Team Schone Kleren Campaigne

